

národní
úložiště
šedé
literatury

Metodika pasportizace památky zahradního umění

Olišan, Jiří; Šnejd, Daniel; Ehrlich, Marek; Křesadlová, Lenka; Pavlátová, Marie
2016

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-204292>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 23.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

METODIKA PASPORTIZACE PAMÁTKY ZAHRADNÍHO UMĚNÍ

Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI 2011-2015), projekt DF12P01OVV044: „Kulturně historicky cenná území jako součást národní a kulturní identity České republiky. Metody identifikace hodnot historických sídel, parků a zahrad a jejich zachování.“

Příloha č. 2

Modelový příklad zpracování pasportu 20 památek zahradního umění

Obsah přílohy:

2.1. Textová část

2.2. Databáze pasportu

2.1. Textová část

Cílem projektu NAKI "Kulturně historicky cenná území jako součást národní a kulturní identity České republiky. Metody identifikace hodnot historických sídel, parků a zahrad a péče o ně." je aplikace a rozvíjení nových metod identifikace hodnot v chráněných územích. Výsledky projektu budou využitelné jako nástroje k trvale udržitelnému rozvoji této části kulturního dědictví České republiky, jako části kulturní diverzity v Evropě.

Dílčím cílem projektu I.c) je *zpracování metodiky pasportizace památek zahradního umění*.

Reaguje tak na problém nedostatečné podrobnosti zpracování evidence a klasifikace památek a absence metodických postupů jejich identifikace a zhodnocení, jež ve svém důsledku omezují možnosti uplatnění zájmů památkové péče. Výstupem metodiky pasportizace památek zahradního umění v památkové praxi bude *vyhotovený pasport objektu památky zahradního umění* jako základní informační nástroj pro tvorbu dalších aplikací (identifikace hodnot památky zahradního umění, management plán památky zahradního umění). Metodika pasportizace památek zahradního umění představuje v oblasti jejich popisu a typologie praktickou aplikaci zásad vytyčených Mezinárodní chartou o historických zahradách (Florentská charta).

Tvorba metodiky pasportizace vyžadovala již ve fázi formulace pracovní verze tohoto metodického postupu ověření v terénu - v reálném prostředí památek zahradního umění. Proto byl vybrán vzorek dvaceti historických zahrad a parků, v nichž byl realizován sběr dat a tým řešitelů v nich ověřoval využitelnost pracovní verze metodického postupu pasportizace.

Modelové objekty byly zvoleny tak, aby zastupovaly co nejširší rejstřík funkčních typů památek zahradního umění, obsahovaly co nejúplnější rejstřík strukturálních prvků a zastupovaly podstatné etapy vývoje zahradního umění. V rámci výběru jednotlivých modelových zahrad a parků bylo uplatněno i hledisko nezbytnosti pořízení dokumentace konkrétní památky. Do výběru byly zařazeny ohrožené památky, jako jsou zahrady kláštera cisterciáků ve Vyšším Brodě, zahrady zámku v Uherčicích nebo zahrada Landfrasovy vily v Jindřichově Hradci. Celková výměra 20 modelových zahrad a parků přesahuje 230 hektarů.

V procesu zpracovávání pasportu byly využívány již dříve zpracované průzkumy, projektové práce a publikované články. V souhrnu těchto dvaceti zahradních děl se jedná jak o zahrady relativně velmi dobře poznané, tak o objekty téměř nepublikované. Různorodá je i dostupná plánová a mapová dokumentace těchto zahrad a parků. Většina zahradních děl dosud nebyla podrobně geodeticky zaměřena a až na výjimky nejsou k dispozici digitální zaměření zahrad. Tyto nerovné podmínky pomohly prověřovat flexibilitu připravovaných pasportizačních postupů rodící se metodiky.

Prvotní sběr dat zajistila firma Projekce zahradní, krajinná a GIS, s.r.o. Brno, vybraná ve veřejném zadávacím řízení. Sběr dat byl proveden mobilním mapovacím systémem. V každé z dvaceti zahrad byla pořízena prostorová data všech strukturálních prvků vegetačních a stavebních prvků a vytvořena databáze se zaměřením na typologii strukturálních prvků památek zahradního umění

Obrázek č. 1 Rozložení modelových objektů památek zahradního umění v rámci ČR

Do geodatabáze byly následně ukládány hodnoty atributů prvků a popisné údaje modelových objektů památek zahradního umění. Vedle vytvoření datových sad modelových objektů památek zahradního umění v technickém a metodickém rámci struktury stávajícího systému IISPP NPÚ byla předmětem projektu i jejich vizualizace a prezentace formou specializovaných map, prezentujících vybrané kategorie strukturálních prvků památek zahradního umění.

Ve vybraných modelových objektech byl ověřen postup tvorby karet prvků pasportu. Karta obsahuje rozšířené textové popisy vybraných parametrů – zejména historie (datace, autor, vývoj), podrobnější popis prvku. Zahrnuta je také fotodokumentace, výčet souvisejících archivních podkladů apod.

System je provozován na hardware Generálního ředitelství Národního památkového ústavu (NPÚ). Jako datové úložiště slouží centrální datový sklad NPÚ (relační databáze MS SQL). Aplikační vrstva je založena na technologii ArcGIS od společnosti ESRI, která zajišťuje mapovou část systému (ArcGIS API 3.4 for Flex), a na technologii T-WIST od společnosti T-MAPY spol. s r.o., který zajišťuje evidenci tabelárních dat.

Tabulka č. 1 Seznam modelových objektů památek zahradního umění

<i>Název modelového objektu</i>	<i>ID</i>	<i>Katastrální území</i>
Blatná - zámecký park	5	Blatná
Brno - městský park Lužánky	13	Černá Pole
Brno - zahrada vily Stiassny	18	Pisárky
České Budějovice - městský park Na sadech	19	České Budějovice 3
Český Krumlov - zámecká zahrada	12	Český Krumlov
Jindřichův Hradec – zahrada Landfrasovy vily	15	Jindřichův Hradec
Krnov - zahrada Flemmichovy vily	2	Krnov – Horní Předměstí
Kroměříž - Květná zahrada	1	Kroměříž
Kroměříž - Podzámecká zahrada	16	Kroměříž
Luhačovice - lázeňský park	10	Luhačovice
Nové Město nad Metují - zámecká zahrada	8	Nové Město nad Metují
Praha - Havlíčkovy sady	11	Vinohrady
Praha - park Chotkovy sady	9	Hradčany
Praha - Valdštejnská zahrada	17	Malá Strana
Praha - zahrada Müllerovy vily	6	Střešovice
Praha - zahrada vily Kinských	20	Smíchov
Praha - zahrady a vinice zámku Troja	7	Troja
Přerov - městský park Michalov	14	Přerov
Uherčice - zámecké zahrady	3	Uherčice u Znojma
Vyšší Brod - klášterní zahrady	4	Vyšší Brod

Položka ID označuje číslo objektu v databázi projektu GIS.

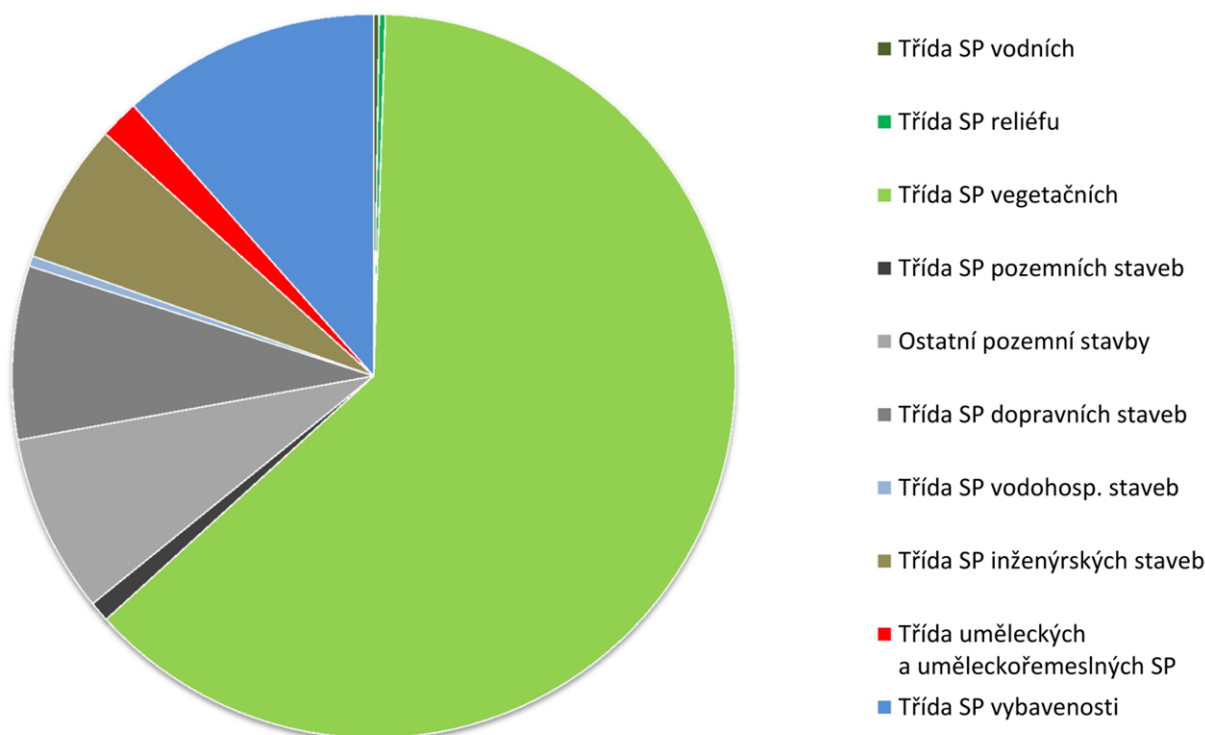
2.2 Databáze projektu Památky zahradního umění v IISPP NPÚ

Databáze projektu Památky zahradního umění pasportu obsahuje 24 658 strukturálních prvků (stav k 1. 6. 2015). Průměrná relativní hustota strukturálních prvků ve vztahu k ploše zkoumaných historických zahrad se pohybuje okolo 100 prvků na 1 hektar plochy. Přehled zmapovaných prvků je prezentován v níže uvedených tabulkách.

Tabulka č. 2 Celková bilance strukturálních prvků ve 20 modelových objektech památek zahradního umění

<i>Třída</i>	<i>Počet SP</i>	<i>Podíl počtu SP</i>
Třída strukturálních prvků vodních	59	0,2%
Třída strukturálních prvků reliéfu	68	0,3%
Třída strukturálních prvků vegetačních	15 466	62,7%
<i>Kategorie přírodních strukturálních prvků</i>	15 593	63,2%
Třída strukturálních prvků pozemních staveb	224	0,9%
Ostatní pozemní stavby	1 971	8,0%
Třída strukturálních prvků dopravních staveb	1 910	7,8%
Třída strukturálních prvků vodohospodářských staveb	115	0,5%
Třída strukturálních prvků inženýrských staveb	1 554	6,3%
<i>Kategorie stavebních strukturálních prvků</i>	5 774	23,5%
Třída uměleckých a uměleckořemeslných strukturálních prvků	430	1,7%
<i>Kategorie uměleckých a uměleckořemeslných str. prvků</i>	430	1,7%
Třída strukturálních prvků vybavenosti	2 852	11,6%
<i>Kategorie strukturálních prvků vybavenosti</i>	2 852	11,6%
<i>Celkový součet</i>	24 649	100,0%

Obrázek č. 2 Celková bilance strukturálních prvků ve 20 modelových objektech památek zahradního umění

Tabulka č.3: Bilance nejčastěji zastoupených strukturálních prvků podle kategorií ve 20 modelových objektech památek zahradního umění

Položka „podíl %“ vyjadřuje podíl typu na počtu všech strukturálních prvků dané kategorie. Jmenovitě jsou uvedeny typy strukturálních prvků s podílem nad 3%, u méně zastoupených typ s nejvyšším % podílem.

Kategorie přírodních strukturálních prvků

Třída	Typ	Název	Počet	Podíl %
Třída strukt. prvků vodních	104	potok	28	0,2
Třída strukt. prvků reliéfu	132	kámen	46	0,3
Třída strukturálních prvků vegetačních	231	Soliterní stromy - listnaté	6 885	44,2
	201	Parkový trávník	1 360	8,7
	232	Soliterní stromy - jehličnaté	1 184	7,6
	233	Stromy ve stromořadí - listnaté	1 072	6,9
	247	Živé ploty - tvarované - listnaté	892	5,7
	229	Soliterní keře – listnaté	830	5,3
	221	Zapojené skupiny keřů - listnatých	487	3,1
POČET SP CELKEM			15 593	

Kategorie stavebních strukturálních prvků

<i>Třída</i>	<i>Typ</i>	<i>Název</i>	<i>Počet</i>	<i>Podíl %</i>
Třída strukturálních prvků pozemních staveb	399	jiná budova	81	1,4
Ostatní pozemní stavby	437	zídka	788	13,6
	421	oplocení	401	6,9
	484	zábradlí	292	5,1
	436	zeď	190	3,3
Třída strukturálních prvků dopravních staveb	502	cesta	659	11,4
	510	plocha zpevněná	396	6,9
	514	schodiště	362	6,3
	531	značka dopravní	206	3,6
Třída strukturálních prvků vodohospodářských staveb	604	příkop odvodňovací	78	1,4
Třída strukturálních prvků inženýrských staveb	799	jiný strukturální prvek inženýr. staveb	280	4,8
	735	prvek osvětlovací nadzemní	223	3,9
POČET SP CELKEM			5 774	

Kategorie uměleckých a umělecko-řemeslných strukturálních prvků

<i>Třída</i>	<i>Typ</i>	<i>Název</i>	<i>Počet</i>	<i>Podíl %</i>
Třída uměleckých a uměl.- řemeslných struktur. prvků	822	váza	121	28,1
	818	socha	101	23,5
	849	jiné umělecké a um.-řemeslné dílo	62	14,4
	814	podstavec	55	12,8
	817	sloup	26	6,0
	809	nádoba pro pěstování rostlin	22	5,1
	815	pomník	16	3,7
<i>POČET SP CELKEM</i>			<i>430</i>	

Kategorie strukturálních prvků vybavenosti

<i>Třída</i>	<i>Typ</i>	<i>Název</i>	<i>Počet</i>	<i>Podíl %</i>
Třída strukturálních prvků vybavenosti	857	lavička stabilní	1 073	37,6
	862	koš odpadkový	603	21,1
	858	lavička přenosná	340	11,9
	869	sloupek	229	8,0
	853	prvek orientačního systému	165	5,8
	859	zeleň mobilní - dlouhodobá výsadba	152	5,3
<i>POČET SP CELKEM</i>			<i>2 852</i>	

2.2.1. Prezentace databáze projektu Památky zahradního umění ve formátu karet

Specifickým výstupem pasportu památky zahradního umění jsou exporty databáze ve formě *Karet prvků pasportu památky zahradního umění*. Formulář karty umožňuje vložení popisných dat, relevantních v oboru památkové péče, a je určen pro využití v agendě správce památky a jako informační báze pro další památkové průzkumy. Základní sledované parametry jsou převzaty z databáze projektu GIS – lokalizace, typ prvku, příslušnost k oddílu atd. Karta navíc obsahuje rozšířené textové popisy vybraných parametrů – zejména historie (datace, autor, vývoj), podrobnější popismateriálového a druhového složení prvku. Zahrnuta je také fotodokumentace, výčet souvisejících archivních podkladů apod.

Karty jsou dále zpracovávány pro úroveň oddílů a pro úroveň celého objektu památky - historické zahrady resp. parku. Příklady jednotlivých typů karet jsou prezentovány níže v textu.

<i>KARTA PRVKU PASPORTU PAMÁTKY ZAHRADNÍHO UMĚNÍ</i>		[Karta č.]
		[List č.] 1
[Název památky] ZÁMECKÁ ZAHRADA ČESKÝ KRUMLOV		[ID prvku pasportu] 6260
		[ID oddílu] 2
[Prvek pasportu, kód třídění] Soliterní strom - listnatý (dub letní č. 696) (231)		[DENDRO ID] 696
[Evidenční číslo kulturní památky v ÚSKP] 11758/3-874		[Souřadnice] 48°48'42.23"N, 14°18'32.63"E
[Místní název]		
[Lokalizace]		
		
[Katastrální území] Český Krumlov: 622931 [Číslo parcely] 999/1		
[Historie] Vzrostlý jedinec dubu byl vysazen v polovině 19. století během krajinářské přeměny klasicistního formálního parteru společně s dalšími duby a čtveřicí červenolistých buků ve středu plochy Dolního parteru. V následujících etapách vývoje Dolního parteru byl tento strom respektován. Jeho soliterní působení bylo potlačeno dosadbami dalších soliterních stromů, keřů a jejich skupin v období přelomu 19. a 20. století. Během rekonstrukční úpravy parteru byl r. 1969 strom uvolněn ze zápoje odstraněním okolních stromů.		
[Popis prvku] Dub letní (<i>Quercus robur</i> L.) - mohutný soliterní dub ve stádiu optima jeho vývoje, s charakteristickým habitem. Obvod kmene 506 cm, výška stromu 27 m, průměr koruny 28 m (dle závěrů RDP B. Chadta 2013).		
[Tech. stav] Zdravotní stav dobrý, vitalita mírně snižená. Ohrožení - riziko zlomu kosterních větví.		
[Navrhovaná opatření] Strom vyžaduje zdravotní a stabilizační řez, odlehčení vrcholové části koruny (dle závěrů RDP B. Chadta 2013).		
[Podklady] PAVLÁTOVÁ, Marie; EHRlich, Marek a kol. <i>Zahrady a parky Jižních Čech</i> , České Budějovice 2004, s.120-127. Plán zahrady A. Kural 1910 Dendrologický průzkum Florart Šimek Uherský Brod 1997 Revizní dendrologický průzkum (RDP) Bohdan Chadta, Majdalena 2013		
[Zpracoval] Ing. Jiří Olšan	[Datum] 07/2014	

KARTA PRVKU PASPORTU PAMÁTKY ZAHRADNÍHO UMĚNÍ		[Karta č.] BU5
		[List č.] 1
[Název památky] JINDŘICHŮV HRADEC - ZAHRADA LANDFRASOVA VILY		[ID prvku pasportu] 16636
[Prvek pasportu, kód tříděníku] Pavilon (348)		[DENDRO ID]
[Evidenční číslo kulturní památky v ÚSKP] 30226/3-1673		[Souřadnice] 49°08'20.35"N, 14°59'55.96"E
[Místní název] Antický pavilon		
[Lokalizace] 		
[Katastrální území] Jindřichův Hradec 660523		
[Číslo parcely] 1014		
[PaGIS] přír. bod 19072		
[IdReg] 141655		
[Historie] Objekt je situován v areálu empírové měšťanské vily se zahradou koncipovanou v stylu barokních terasovitých zahrad. Zahrada založena ve 2.čtvrtině 19.století. Antický pavilon sloužil jako klubovna Spolku kuloborců (hráči kuželek).		
[Popis objektu] Přízemní stavba jejímuž hlavnímu průčelí dominuje portikus v dórském řádu se čtyřmi kamennými hladkými sloupy, které nesou kladi zdobené triglyfem mezi nimiž jsou hladké metopy. Trojúhelný štít má hladký tympanon, rámován je vystupující profilovanou římsou nesenou prostými mutuly. Mezi sloupy jsou vloženy dřevěné výplně. V prostředním poli jsou dvoukřídlé dveře s nadsvětlíkem, v bočních dvanáctitabulková sdružená okna. Nad portikem vystupuje vysoká atika štítu budovy s falešným patrem. Interiér portiku je zaklenut falešnou zrcadlovou klenbou. Vnitřní prostor antického pavilonu je plochostropý.		
[Technický stav] Objekt je dochován ve vysoce autentickém stavu, technický stav špatný. Ohrožení: riziko záteko do konstrukce krovu a stropu poškozenou krytinou střechy		
[Navrhovaná opatření] Objekt vyžaduje celkovou obnovu. Vzhledem k vysoké míře dochované autenticity je třeba k obnově objektu přistupovat restaurátorským přístupem.		
[Podklady] M.Pavlatová, M. Ehrlich a kol., Zahrady a parky Jižních Čech, České Budějovice 2004, 134-137 Indikační skica Stablního katastru 1826		
[Zpracoval] Ing. Daniel Šnejd	[Datum] 07/2012	

<p><i>KARTA PRVKU PASPORTU PAMÁTKY ZAHRADNÍHO UMĚNÍ</i></p>	<p>[Karta č.] BU5</p> <p>[LIST č.] 3</p>
<p>[Název památky] JINDŘICHŮV HRADEC - ZAHRADA LANDFRASOVA VILY</p>	<p>[ID prvku pasportu] 16636</p>
<p>[Prvek pasportu, kód tříděníku] Pavilon (348)</p>	<p>[DENDRO ID]</p>

Boční pohled

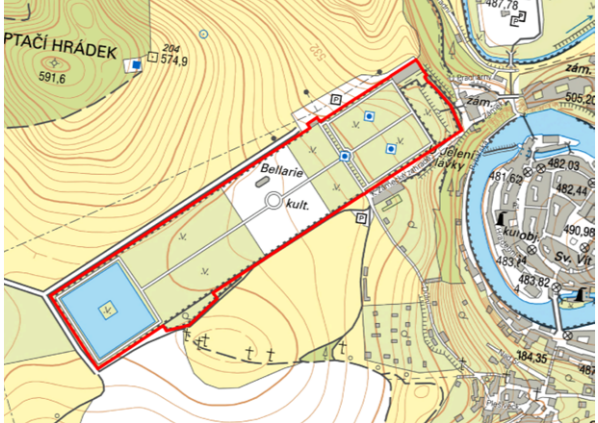
Celkový pohled od parteru

<i>KARTA PRVKU PASPORTU PAMÁTKY ZAHRADNÍHO UMĚNÍ</i>		[Karta č.] OB1
		[List č.] 1
[Název památky] JINDŘICHŮV HRADEC - ZAHRADA LANDFRASOVA VILY		[ID prvku pasportu] 1298
[Prvek pasportu, kód třídění] Klec pro ptáky (825)		[DENDRO ID]
[Evidenční číslo kulturní památky v ÚSKP] 30226/3-1673	[Souřadnice] 49°8'20.471"N, 14°59'56.335"E 49°8'20.268"N, 14°59'56.329"E	
[Místní název] Čínská voliéra		
[Lokalizace] 		
[Katastrální území] Jindřichův Hradec 660523		
[Číslo parcely] 1014		
[Bod PaGIS] -		
[IdReg] 141655		
[Historie] Klece jsou situovány v areálu empírové měšťanské vily se zahradou koncipovanou v stylu barokních terasovitých zahrad. Zahrada založena ve 2.čtvrtině 19.století.		
[Popis objektu] Dvě dřevěné velmi zdobené klece pro ptáky s plechovou stříškou. Stojí na osmihranném omítaném podstavci s kamennou profilovanou korunou i soklem.		
[Technický stav] Klece jsou dochovány ve vysoce autentickém stavu, technický stav je havarijní. Ohrožení: vysoké riziko zničení prvku v důsledku rozpadu jeho subtilní konstrukce		
[Navrhovaná opatření] Klece vyžadují celkovou obnovu a před jejím započatím uschování do zabezpečeného a krytého prostoru.. Vzhledem k vysoké míře dochované autenticity je třeba k obnově objektu přistupovat restaurátorským přístupem.		
[Podklady] M.Pavlatová, M. Ehrlich a kol., Zahrady a parky Jižních Čech, České Budějovice 2004, 134-137		
[Zpracoval] Ing. Daniel Šnejd	[Datum] 07/2012	

KARTA ODDÍLU PASPORTU PAMÁTKY ZAHRADNÍHO UMĚNÍ		[Karta č [List č.] 1
[Název památky] ZÁMECKÁ ZAHRADA ČESKÝ KRUMLOV		[ID oddílu pasportu] 2
[Prvek pasportu, kód třídíku] Parter (932)		[DENDRO ID]
[Evidenční číslo kulturní památky v ÚSKP] 11758/3-874		[Souřadnice] 48°48'40.89"N, 14°18'36.20"E
[Místní název] Dolní parter		
[Lokalizace] 		
[Katastrální území] Český Krumlov: 622931 [Číslo parcely] 999/1		
[Historie] <p>V letech 1678 až 1683 byla na ploše dnešního Dolního parteru založena květinová zahrada kněžny Marie Ernestiny ze Schwarzenbergu. Její dispozice je doložena zaměřením z roku 1750. Kompozice zahrady (již v roce 1750 označované jako Dolní parter) dokládá, že její tvůrci byli obeznámeni s raně barokními zahradami. Obdobné kompoziční schéma obsahovala například dvorní zahrada při rezidenci bavorských vévodů Wittelsbachů v Mnichově, zahrada u rezidence württenberských vévodů v zámku Ludwigsburg a Květná zahrada olomouckého biskupa v Kroměříži.</p> <p>V letech 1751 až 1753 byl Dolní parter nově upraven. Pojetí parteru vyšlo vstříc potřebě reprezentace a využilo tvarosloví broderiového parteru francouzských vrcholně barokních zahrad.</p> <p>Po roce 1782 byl broderiový parter zrušen a jeho bohatý dekor byl nahrazen jednoduchým travnatým parterem rozděleným na čtyři čtvercové díly. Plochy pěstěných trávníků byly ozdobeny kruhovými květinovými záhony. Ve středu každého ze čtyř čtverců dominoval mimořádně velký květinový záhon typu <i>corbeille de fleurs</i>.</p> <p>Předlohy pro uvedené řešení parteru lze nejpravděpodobněji hledat v prostředí francouzských raných klasicistních zahrad druhé poloviny 18. století. Klasicistní úprava parteru doznívala až do poloviny 19. století symetricky v prostoru uspořádanými výsadbami solitérních stromů (buky, duby). V dalším období byl parter upraven v pojetí tzv. smíšeného stylu. Květinová úprava zjednodušena a omezena na květinová rabata po stranách hlavní osově cesty a v uvolněné ploše parteru byly vysázeny volně utvářené solitéry a skupiny stromů. Během rekonstrukční úpravy parteru zahájené roku 1969 byla velká část dřevin odstraněna a nově byl založen květinový parter volně reprodukcující dispozici parteru doloženou plánem z roku 1782.</p>		
[Popis prvku] Parterová úprava představuje volně travnaté plochy s vloženými ornamenty, tvořenými záhony se sezónní květinovou výsadbou. Ze starších fází vývoje zahrady zůstaly zachovány solitérní vzrostlé stromy a nově rekonstruované aleje tvarovaných habrových stěn.		

KARTA ODDÍLU PASPORTU PAMÁTKY ZAHRADNÍHO UMĚNÍ	[Karta č. [List č.] 2
[Název památky] ZÁMECKÁ ZAHRADA ČESKÝ KRUMLOV	[ID oddílu pasportu] 2
[Prvek pasportu, kód třídíku] Parter (932)	[DENDRO ID]
[Tech. stav] Poškození ohradních zdí včetně korun, nedostatky odvodnění a drenáží, rozrušení povrchu cestní sítě, dožilé úpravy lemování komunikací. Ohrožení - riziko ztráty hodnotných starých stromů v důsledku jejich zhoršeného zdravotního stavu (červenolistý buk č. 692, javor mléč č. 703) a rozpadu pozdně klasicistní kompozice stromových solitér, vzniklé v první polovině 19. století.	
[Navrhovaná opatření] Koncepte GIRSA AT: Obnova principu rokokové úpravy dolního parteru se symetricky rozvrženou komunikační sítí, rehabilitací osmibokých bazénů, trávnickových ploch a přesným umístěním habrových špalírů (nová výsadba) pro umožnění důsledné obnovy kočárových cest v původních dimenzích v rámci dolního parteru i horní zahrady na základě vyhodnocení historické plánové dokumentace.	
[Podklady] GIRSA, Václav. <i>Památková koncepce rehabilitace zámecké zahrady v Českém Krumlově</i> . GIRSA AT Praha, 2004. OLŠAN, Jiří. <i>Zahrady v obrazu města a krajiny Českého Krumlova. Od středověkých počátků do roku 1918</i> . In: <i>Český Krumlov. Od rezidenčního města k památce světového kulturního dědictví</i> / [Ed.]: Gaži, Martin České Budějovice : Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, 2010 s. 231-290. PAVLÁTOVÁ, Marie; EHRlich, Marek a kol. <i>Zahrady a parky Jižních Čech</i> , České Budějovice 2004, s.120-127.	
[Výčet strukturálních prvků – ID prvků] 201 Parkový trávník (10x): 18297, 18299, 18302, 18304, 19545, 19556, 20061, 20065, 20119, 20149 210 Záhony smíšené – trvalky s růžemi (12x): 19345, 19347, 19375, 19377, 19487, 19508, 19535, 19561, 22650, 22670, 22683, 22704 211 Záhony letniček ap. (40x): 19666, 19672, 19681, 19682, 19683, 19684, 19688, 19689, 20791, 20795, 20911, 20912, 20999, 21000, 21001, 21002, 21009, 21013, 21035, 21038, 21082, 21083, 21088, 21089, 21285, 21286, 21288, 21289, 21417, 21418, 21469, 21480, 21514, 21515, 21516, 21517, 22613, 22614, 22615, 22616 231 Solitérní stromy - listnaté (23x): 6260, 6261, 6262, 6263, 6264, 6265, 6266, 6267, 6268, 6269, 6270, 6271, 6272, 6273, 6274, 6275, 6276, 6277, 6278, 6279, 6280, 6281, 6282 248 Živé ploty - tvarované - jehličnaté (22x): 19162, 19179, 19289, 19304, 19625, 19639, 20146, 20152, 20174, 20190, 20909, 20910, 20914, 20915, 21114, 21115, 21116, 21117, 22328, 22357, 22367, 22395 437 Zídka (4x): 23109, 23110, 23111, 23112 502 Cesta (28x): 16197, 16259, 16444, 16580, 16581, 16684, 16692, 16742, 16745, 16783, 16855, 16894, 16951, 16952, 17019, 17020, 17060, 17063, 17064, 17074, 17273, 17274, 17275, 17276, 17338, 17339, 17340, 17341 513 Rampa (1x) – podtyp DS25: 16601 604 Příklad odvodňovací – podtyp DS11 (10x): 857 Lavička stabilní (celkem 41x) – podtyp PV12 (8x): 703, 704, 705, 706, 707, 709, 710, 711; podtyp PV13 (10x): 712, 713, 714, 715, 716, 718, 719, 720, 721, 722; podtyp PV14 (12x): 735, 736, 737, 738, 739, 740, 742, 743, 744, 745, 746, 747; podtyp PV15 (11x): 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 731, 732, 733, 734 862 Koš odpadkový (4x): 708, 717, 730, 741	
[Zpracoval] Ing. Jiří Olšan	[Datum] 07/2014

KARTA OBJEKTU PASPORTU PAMÁTKY ZAHRADNÍHO UMĚNÍ		[Karta č.] 12
		[List č.] 1
[Název památky zahradního umění] Zámecká zahrada Český Krumlov	[ID památky zahradního umění] 12	
[Kód KÚ, název katastrálního území] 62293, Český Krumlov	[Obec] Český Krumlov	
[Udržovatel] Národní památkový ústav Adresa: Národní památkový ústav, Územní památková správa v Českých Budějovicích, Statní hrad a zámek Český Krumlov, Zámek č. 59 381 01 Český Krumlov		
[Přístupné veřejnosti] ANO		
[Omezení přístupu] ANO	Přístup omezen návštěvním řádem památkového objektu Státní hrad a zámek Český Krumlov	
[Plocha (v m2)] 117211.571537	[Funkční typ] park	
[Individuální památková ochrana, Evidenční číslo kulturní památky v ÚSKP]	KP č. ÚSKP 11758/3-874 NKP (nařízení vlády ČR č. 55/1989 Sb.)	
[Územní památková ochrana]	MPR (od 1963) památka UNESCO (od 4. 12. 1992)	
[PAGIS, IdReg]	IdReg 125170	
[Ochrana přírody]	-	
[Intenzivnost údržby] 1 a 2	ITU 1 - pravidelná část zahrady ITU 2 - krajinářská část zahrady	
[Historie]	<p>Zámecká zahrada byla založena na návrší jihozápadně od vlastní zámecké rezidence. Původní kompozice byla založena na čtyřech terasách z podnětu Eggenbergů v letech 1678 – 1683 pod vlivem dozrívajícího manýrismu s inspirací italskými a nizozemskými vzory. Základní kompoziční schéma zůstalo ve své původní geometrické skladbě, výškovém rozvržení a řazení zahradních prostorů v zásadě nezměněno i v průběhu následujících slohových transformací. Barokní pravidelný půdorys zahrady a její symetrické rozčlenění čtvercovými poli, seřazenými na obou stranách podélné osy, s odstupňováním na straně východní při nástupu z knížecí rezidence a završené na opačné straně rozsáhlou plochou rybníka se dochoval až do dnešní doby. Ve stylu rokoka se proměnila zámecká zahrada po roce 1750. V rámci svého vývoje dosáhla českokrumlovská zámecká zahrada vrcholu v době vlády knížat Adama Františka a především Josefa Adama ze Schwarzenbergu. V době klasicistní nastává zjednodušení zahradních úprav, začínají se uplatňovat volnější motivy krajinářské kompozice v duchu dobových principů zahradní tvorby, přičemž základní členění i komunikační osnova zůstaly zachovány, s existencí motivů barokního a rokokového konceptu.</p>	

<i>KARTA OBJEKTU PASPORTU PAMÁTKY ZAHRADNÍHO UMĚNÍ</i>		[Karta č.] 12
		[List č.] 2
[Název památky zahradního umění] Zámecká zahrada Český Krumlov	[ID památky zahradního umění] 12	
[Historie – pokračování] Romantické úpravy z druhé poloviny a konce 19. století ve volnějším krajinářském pojetí probíhaly stále na dané osnově původního založení a respektovaly principy řazení jednotlivých prostorů i základní komunikační osnovu. V promyšleně koncipované přírodně krajinářské kompozici se tak citlivě propojovaly i harmonicky prolínaly jednotlivé fáze postupných slohových úprav, přičemž stále zůstával stále silně čitelný monumentální rozvrh barokního rozvržení i významné uplatnění řady jeho architektonických i výtvarných prvků. Pravidelná a intenzivní údržba zámecké zahrady trvala až do konce schwarzenberské správy zámku Český Krumlov v roce 1940. Po druhé světové válce se stav zahrady postupně zhoršoval, především v důsledku nedostatečné údržby. Z hlediska novodobé historie českokrumlovské zámecké zahrady jsou mimořádně závažné tyto konkrétní zásahy a aktivity: vybudování otáčivého hlediště letní scény, situované přímo do hlavní osy zámecké zahrady a před objekt Bellarie, nedokončená rekonstrukce zámecké zahrady, započatá na sklonku šedesátých let 20. století a rekonstrukce zimní jízdárny pro společenské využití. Po zastavení procesu rekonstrukce zahrady (r. 1980) byl stabilizován dosažený stav zahradní úpravy a nadále byly prováděny pouze dílčí akce stavební obnovy - obnova kaskádové fontány, spojovací chodby do zahrady, domu hlídače zahrady (krčma Markéta), obnova hlavní brány, a sochařské výzdoby balustrády po stranách kaskádové fontány, opravy části ohradních zdí.		
[Popis památky] Zámecká zahrada, založená v podélné ose na půdorysu protáhlého obdélníka je situována v západním předpolí českokrumlovského zámku, přičemž východní část zahrady, v místě propojení se zámeckými objekty, byla vytvořena na příkrém svahu domodelováním terénu formou navazujících teras. Zámecká zahrada je historicky rozdělena na tyto výškově odstupňované části (od východu): tzv. Štěpnice, Letní jízdárna, Dolní parter (květinová zahrada), horní část zahrady s letohrádkem Bellaria a zámeckým rybníkem a samostatná část tzv. Broskvářny. Do areálu zámecké zahrady náleží samostatný stavební soubor Zámecká jízdárna se dvorem.		
[Technický stav] Zahrada vykazuje z hlediska stavebně technického a provozního řadu zásadních i dílčích závad. Dožívající je technická infrastruktura. Zchátralých je řada stavebních objektů - letohrádek Bellaria se svým širším okolím, ohradní zdi (především v západní části zahrady), balustrády nad Dolní parterem aj. V areálu je řada zásahů i úprav z minulé doby, které velmi devastují historické prostředí- objekt otáčivého hlediště s početným souborem technických objektů a prvků, úprava dvora zimní jízdárny a přilehlé zahradní terasy Štěpnice aj. Zdravotní a pěstební stav dřevin je v průměru zhoršený a vyžaduje řadu koncepčních i akutních zásahů (viz Plán péče o dřevinné vegetační prvky na období 2015-2020, Revizní dendrologický průzkum 2014). Zimní jízdárna: Morálně i fyzicky dožívající rekonstrukce z 80.let 20.století. Poškozené jsou fasády včetně kamenosochařské výzdoby. Dožívající jsou úpravy interiéru, technické infrastruktury i bezprostředního okolí. Jedná se o řadu problematických úprav z nedávné doby a zchátralý stav: ohradní zdi dolního parteru, letní jízdárny, nevhodné řešení novodobého schodiště na místo původní rampy z dvora zimní jízdárny na plochu letní jízdárny, nevhodné úpravy zdi podél přístupové komunikace od renesančního domu, nevhodné a dožívající základy. Lze zaznamenat poškozené konstrukce terasových zdí štěpnice, nevhodné opravy terasových zdí z betonových tvárnic, nedostatky odvodnění a drenáží. Letní jízdárna: Poškozené konstrukce opěrných terasových zdí, dožívající a silně poškozené tvarosloví omítaných balustrád a korun, nedostatky odvodnění, poškozené kočárové rampy a schodiště, dožívající úpravy pochozích ploch včetně úprav z sedmdesátých let 20.století. Dolní parter: Poškození ohradních zdí včetně korun, nedostatky odvodnění a drenáží, rozrušení povrchu cestní sítě, zcela dožilé úpravy lemování komunikací a záhonů. Tisové boskety a prostor mezi hlavní bráno a domem hlídače zahrady: chybně založená osnova tisových bosketů, včetně rozpadu jejich středových motivů, poškozená parapetní zeď s omítanými balustrádami, poškození ohradních zdí, nedostatky odvodnění a drenáží, rozrušení povrchu cestní sítě, zcela dožilé úpravy lemování komunikací.		

<i>KARTA OBJEKTU PASPORTU PAMÁTKY ZAHRADNÍHO UMĚNÍ</i>		[Karta č.] 12
		[List č.] 3
[Název památky zahradního umění] Zámecká zahrada Český Krumlov	[ID památky zahradního umění] 12	
<p>[Technický stav – pokračování]</p> <p>Střední část zahrady v okolí letohrádku Bellaria: rozpadlé a zdevastované kočárové rampy letohrádku, silně poškozené zdivo terasy, poškozené exteriérové schodiště se zkorodovaným a poničeným zábradlím, zdevastované bezprostřední okolí letohrádku sezónním divadelním provozem, poškozené a promáčené zděné konstrukce spodní části objektu, poškozené cenné interiéry v suterénu včetně výmalby, architektonických prvků plastické výzdoby a autentických konstrukcí i unikátního dobového vybavení. Dožilá úprava fasády a střechy. Zdevastovaný parter letohrádku Bellarie stavbou otáčivého hlediště, znemožňující prostorovou rehabilitaci, rekonstrukci cestní sítě, obnovu odpovídající vegetační úpravy. Poškození ohradních zdí včetně korun, nedostatky odvodnění a drenáží, rozrušení povrchu cestní sítě, zcela dožilé úpravy lemování komunikací</p> <p>Bosketová část zahrady: nedostatky odvodnění a drenáží, rozrušení povrchu cestní sítě, zhoršený zdravotní a pěstební stav dřevin</p> <p>Zámecký rybník: Dožilé stavební konstrukce břehů a dna zámeckého rybníka, nefunkční manipulační zařízení rybníka. Poškození ohradních zdí včetně korun, nedostatky odvodnění a drenáží, rozrušení povrchu cestní sítě, zcela dožilé úpravy lemování komunikací</p> <p>Broskvárna: Poškození ohradních zdí, poničená konstrukce vodní nádrže</p>		
<p>[Navrhovaná opatření]</p> <p>Zahrada vyžaduje celkovou rehabilitaci, její koncepce byla vypracována prof. Václavem Girsou v roce 2004 a doplněna o návrh rehabilitace letohrádku Bellaria v roce 2010. Koncepce předpokládá vymístění otáčivého hlediště a souvisejících objektů mimo areál zámecké zahrady. Formuluje dále dílčí koncepční zásahy pro jednotlivé části zámecké zahrady. Zimní jízdárna: obnova pláště objektu, rehabilitace úpravy dvora Štěpnice: rehabilitace ovocného sadu, zeleninové zahrady Letní jízdárna: Dolní parter: korekce současné dispozice parteru (chybně založený habrový špalír, znemožňující obnovu kočárových cest), rehabilitace parteru Tisové boskety: korekce současné dispozice a obnova původního konceptu bosketů Střední část zahrady v okolí letohrádku Bellaria: rehabilitace letohrádku a zahradní úpravy jeho předprostoru a parteru Bosketová část zahrady: rehabilitace zahradní úpravy Zámecký rybník: celková rekonstrukce rybníku, včetně generální opravy hrází, dna a obnovy inženýrských sítí. Broskvárna: celková rehabilitace této části zahrady včetně opravy ohradních zdí, obnovy vodní nádrže</p>		
<p>[Podklady]</p> <p>ŠIMEK, Pavel. <i>Vyhodnocení dendrologického potenciálu v zámecké zahradě Státního hradu a zámku Český Krumlov</i>. Florart-Šimek Uherský Brod 1997. KUBÍKOVÁ, Anna; OLŠAN, Jiří. <i>Zámecká zahrada v Českém Krumlově. Archivní a uměleckohistorický průzkum</i>. Český Krumlov 1998 GIRSA, Václav. <i>Památková koncepce rehabilitace zámecké zahrady v Českém Krumlově</i>. GIRSA AT, Praha 2004 OLŠAN, Jiří. Zahrady v obrazu města a krajiny Českého Krumlova. Od středověkých počátků do roku 1918. In: <i>Český Krumlov. Od rezidenčního města k památce světového kulturního dědictví</i> / [Ed.]: Gaži, Martin, České Budějovice : Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, 2010 Collectiones. 3. 1039 s., il. 978-80-85033-26-7. s. 231-290 GIRSA, Václav; HANZL, Miloslav. <i>Bellaria - Zahrada SHZ Český Krumlov. Koncepce záchrany a památkové obnovy</i>. GIRSA AT. Praha 2011. CHADT, Bohdan, <i>Revizní dendrologický průzkum zámecké zahrady v Českém Krumlově</i>, 2013 OLŠAN, Jiří. <i>Státní hrad a zámek Český Krumlov. Plán péče o dřevinné vegetační prvky na období 2015-2020</i>. Národní památkový ústav, Územní památková správa v Českých Budějovicích, Český Krumlov 2015</p>		
[Zpracoval] Ing. Jiří Olšan	[Datum] 04/2015	